

pálya udvarának parlagain szedtem 1903. júl. 74. DEGEN ÁRPÁD úgy véli, hogy a vasuti összeköttetés nyomán, hihetőleg *Triest* felől lett hozzánk behurcolva, mert *Triest* pálya-udvarainak mellékeiről már régebben ismeretes.

3. *Euphorbia sulcata* DE LENS ap. LOIS. Flora gall. I. (1806) p. 339. [*E. exigua* v. *heterophylla* VIS. non L. Spec. (1753) 453.] A *mediterranean-tenger*, legalább is az *Adria* melléke sziklás sülvényes tájainak honosa, *Fiume* és *Buccari* közt. A *Buccari* felé kanyarodó tengerpart mészköves, verőfényes köves lejtőin szedtem 1903. júl. 11-én. Aránylag ritka ott; *Fiume* vidékén még csak mint vendég szerepel.

Dr. Simonkai Lajos.

wüsten Stellen des Frachtenbahnhofes von Fiume. Nach Mitteilung DR. v. DEGEN's dürfte sie durch die Bahn von Triest eingeschleppt worden sein, da sie auf den Bahnanlagen von Triest schon seit längerer Zeit beobachtet wird.

3. *Euphorbia sulcata* DE LENS ap. LOIS. Fl. gall. I. (1806) p. 399. [*E. erigua* v. *heterophylla* VIS. non L. Spec. (1753) 453] ist — wenigstens im Gebiete der *Adria* — eine Bewohnerin der dünnen felsigen Gelände der Mittelmeerküste. Ich traf sie am 11. Juli 1903 an sonnigen Kalkfelsen und an steinigen Stellen zwischen *Fiume* und *Buccari*, und zwar an der Einbiegung der Küste gegen *Buccari*. Sie ist dort verhältnissmäßig selten und in der Umgebung von *Fiume* nur eingewandert.

Dr. L. Simonkai.

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ungarische botan. Arbeiten.

Tuzson János dr.: A Balatoni fosszilis fák monografiája.

A Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei. I. köt. 1. rész. Paleontologiai függelék.

Budapest, 1906. 4°. 55. old. 2 színes táblával és 39 szöveg közötti képpel.

A Balaton vidékén talált fosszilis fák meghatározása alkalmával a szerző nemcsak behatóan tanulmányozott néhány nemzetséget, hanem kritikai s előítélettől ment vizsgálat

Dr. Johann Tuzson: Monographie der fossilen Bäume der Umgebung des Balatonsee's.

In den «Wissenschaftl. Ergebnissen der Durchforschung des Balaton-See's». I., 1. Teil. Paleontol. Anhang.

Budapest, 1906. 4°. 55 pag. Mit. 2 farb. Tafeln u. 39 Abbildungen.

Verf. hat gelegentlich der Determination der fossilen Holzgewächse der Umgebung des Balaton-See's nicht nur einzelne Gattungen eingehend revidiert, sondern auch die bisher geübten

tárgyává tette az ásatag növények vizsgálása, leírása s elnevezése körül eddig általánosságban követett módszereket is.

A módszerek ezen kritikáját tartalmazza a mű bevezetése.

Ismeretes, hogy az ásatag növények meghatározása körül eddig követett eljárások az egyes szerzők egyéni felfogásának egy meglehetősen tág teret engedtek.

Ezt kívánja a szerző megszorítani azzal, hogy pontosabban körülírja azt, hogy mi az, amit le szabad írni, s mi módon történjék a tudományos elnevezés.

A szerző javaslatait annál inkább érdemes itt megismételni, mert tudvalevő dolog, hogy a következő 1910. évi nemzetközi botanikai kongresszusnak éppen e kérdésekkel kell foglalkoznia. Ezen javaslatok rövid foglalatlja a következő:

1. Recens növénynek nevével csakis oly növénymaradványt szabadna jelölni, amely minden kétséget kizárólag ahhoz sorozható és amelyről ez, az illető leírásban és rajzokban, a recens növények diagnosztikájától megkivánt részletig indokolva van.

2. Az oly növénymaradvány, amelynek rendszertani hovatartozása az illető részlet alá rendelt diagnosztikai értéke következtében pontosan meg nem állapítható, de azt valamely recens vagy fosszilis nemhez hasonlóság vagy vonatkozás tűzi, az illető nem nevével

Untersuchungs-, Beschreibungs- und Benennungsmethoden der Pflanzen-Fossilien einer kritischen und vorurteilslosen Prüfung unterzogen.

Die Einleitung ist der Kritik dieser Methoden gewidmet.

Bekanntlich räumen die bisher üblichen Verfahren bei Determinationen von Fossilien dem subjectiven Ermessen der Verfasser einen ziemlich grossen Spielraum ein.

Diesen will der Verfasser durch strengere Fassung dessen, was überhaupt und auf welche Weise benennbar sei, einschränken.

Die Propositionen des Verfassers verdienen umsomehr hier reproduciert zu werden, als sich bekanntlich der nächste internationale botan. Congress 1910 u. a. eben mit dieser Frage beschäftigen muss. Diese Propositionen sind kurz zusammengefasst die folgenden:

1. Mit recen ten Gattungsnamen sind nur solche pflanzliche Ueberreste zu bezeichnen, welche ohne jedem Zweifel einer recen ten Gattung angehören, was durch die Beschreibung, Abbildung so ausführlich begründet werden muss, wie dies von der Beschreibung recen ter Pflanzen gefordert wird.

2. Pflanzliche Ueberreste, deren system. Stellung wegen dem unzulänglichen diagnostischen Werte des betr. Fragmentes nicht genau festzustellen sind, welche jedoch eine Ähnlichkeit oder irgend eine andere Beziehung zu einer recen ten oder fossilen Gattung auf-

volna jelölendő «ites» rag hozzáfűzésével; fontos azonban az, hogy «ites» végződésű nevet is csak oly maradvány kapjon, amelynek sajátosságai a recens növények illető részletének beható leírásától megkivánt részletességgel meg vannak állapítva.

Igy p. o. ne legyen szabad *Acerites* néven szólítani mindazt, ami egy *Acer*-levélhez hasonlít.

3. Oly növénymaradványok, amelyek a recens flóra alakjaitól teljesen eltérnek és kihatalt nemeket vagy családokat képviselnek, a melyeknek különösen a régibb formációkban fordulnak elő, tetszés szerinti nem-nevekkel láthatók el, ezek a nevek azonban «ites»-szel ne végződjenek.

Ezekhez a genusokhoz, ill. fajokhoz csatolhatók oly növénymaradványok is, amelyek egészen biztosan nem határozhatók ugyan meg, de előfordulások vagy más körülményeik arra mutatnak, hogy hozzájuk tartozhatnak. Az ilyenek az illető fosszilis genus nevét viselnék «ites» végződéssel.

4. A rosszul megtartott és ennek következtében biztosan fel nem ismerhető növénymaradványok ismertetése és különösen lerajzolása is bírhat értékkel, de ezek tudományos nem- és fajnévvel nem volnának elnevezendők.

5. Csakis oly fajok volnának figyelembe veendőek, amelyek-

weisen, sollen mit dem betr. Gattungsnamen, welcher in diesem Falle mit dem Suffix «ites» zu versehen ist, bezeichnet werden.

Die mit «ites» endigenden Namen sollen jedoch nur solchen Fossilien zukommen, deren Eigenschaften mit jener Genauigkeit beschrieben werden können, wie dies von der Beschreibung recenter Pflanzen gefordert wird. Es soll z. B. mit den Namen «*Acerites*» nicht alles bezeichnet werden dürfen, was einem Ahornblatte ähnlich sieht.

3. Fossilien, welche von recen ten Formen vollkommen abweichen und ausgestorbene Gattungen oder Familien repräsentieren, wie sie hauptsächlich in den älteren Formationen vorkommen, sollen mit beliebigen Gattungsnamen zu versehen sein, welche aber nicht mit «ites» endigen dürfen.

Diesen Gattungen sind auch jene Fossilien anzureihen, welche zwar nicht sicher determinierbar, doch wegen gewissen u. vom Verf. näher erörterten Ursachen als zu diesen gehörig, zu betrachten sind; diese haben nun einen mit «ites» endigenden Namen zu erhalten.

4. Die Beschreibung, insbesondere aber die Abbildung schlecht erhaltener und in Folge dessen nicht sicher erkennbarer Fossilien kann von Werte sein, doch sind diese nicht mit einem wissenschaftlichen Gattungs- und Species-Namen zu bezeichnen.

5. Es wären nur solche Arten zu berücksichtigen, deren na-

nek természetű rajza is ismeretve van.

Tekintetbe véve azon számos esetet, midőn a biztos meghatározást meg sem engedő növényi maradványokból oly meghatározások kerültek nyilvánosságra, melyek téves fejlődéstörténeti, növénygeographiai stb. következtetésekre szolgáltatottak alkalmat, mindezen szigorúbb szabályokat, különösen pedig a 4. pontban foglaltakat örömmel kell üdvözölnünk.

Az «ites» végzetű nevek alkalmazásának megszorítása, mely visszaható erővel ki nem mondható, alighanem azt eredményezné, hogy két kategóriába tartozó «ites» végzetű nevek (a régebbiek a mindenkori fenntartandó prioritás elvének fogva el nem tüntethetők) kerülnének forgalomba, ami nem felelne meg azon célnak, amely a szerző szeme előtt lebeghetett.

Az 5. pontban foglaltakkal a botanikusok s a palaeontologusok is már ismételve foglalkoztak (l. D. C. Nouv. rém. 1883 p. 2, 3: 46—49, ahol HEER nek e kérdésre vonatkozó véleménye is található).

A részletes részben a szerző kritikus feldolgozását nyújtja az *Araucaria*-szerű histológiai szerkezettel bíró fáknak, a Balatonvidéki Ullmanites-fáknak, végül a kétszikű fáknak s a pontosabban meg nem határozható kövületeknek, melyeket a szerző a kifejtette elvei alapján csak az előfordulási hely nevével jelöl meg.

turgetreue Abbildung publiciert worden ist.

In Anbetracht dessen, dass aus ungenügenden Pflanzenresten oft Determinationen in die Welt gestreut worden sind, welche zu irrtümlichen entwicklungsgeschichtlichen, pflanzengeographischen u. a. Folgerungen Anlass gegeben haben, sind diese strengere Vorschriften, insbesondere der Punkt 4, nur mit Freude zu begrüßen.

Die vorgeschlagene Beschränkung der auf «ites» endigenden Namen dürfte jedoch, da sie doch nicht mit rückwirkender Kraft ausgesprochen werden kann und in Folge des allzeit anzuerkennenden Prioritätsrechtes zwei Kategorien von auf «ites» endigenden Namen entstehen würden, schwerlich zu dem Ziele führen, welches dem Verfasser vorgeschwebt ist.

Der in Punkt 5 enthaltene Vorschlag hat bekanntlich schon zu wiederholten Malen sowohl die Botaniker, als auch die Palaeontologen beschäftigt (vgl. DC. Nouv. rém. 1883, p. 2, 3; 46—49, wo auch die diesbez. Ansicht HEER's veröffentlicht worden ist).

Der specielle Teil der Arbeit enthält eine kritische Sichtung der in histologischer Beziehung mit *Araucaria* verwandten Bäume, ferner die Beschreibung und Abbildung der Ullmanites-Bäume der Umgebung des Balaton-See's, endlich der dicotyledonen Bäume und der nicht näher determinierbaren Fragmente, welche unter Anwendung der

E műben a következő új nemzetségeknek és fajoknak találjuk a leírását: *Pycnophyllites*, *Ullmanites*, *Pagiophyllites*, *Magnolites silvatica* nov. typ., *Celtites Kleinii* nov. typ., *Corylites* (?).

vom Verfasser dargelegten Principien nur mit dem Namen des Fundortes bezeichnet werden.

Neu beschrieben werden: *Pycnophyllites*, *Ullmanites*, *Pagiophyllites*, *Magnolites silvatica* nov. typus, *Celtites Kleinii* nov. typus, *Corylites* (?).

Györfly István dr.: *Bryologische Beiträge zur Flora der Hohen Tatra*. Hedwigia XLVI. 1906, p. 262—265. Mit 2 Abbildungen.

Szerző a *Plagiobryum demissum* (H. et H.) LINDB. egy példáján kettős kapszulát talált a tátrai Stierbergen (melyet tévesen neveznek Stirnberg = Homlokosnak) s részletesen írja le ezen torzot. Ugyanezt a rendellenességet észlelte egy, a tátrai Vaskapu-nál gyűjtött *Polytrichum alpinum* L.-nél is.

Verf. berichtet in diesem Artikel über die Auffindung von Doppelkapseln bei *Plagiobryum demissum* (H. et H.) LINDB. auf dem Stierberg in der Hohen Tatra, welche genau beschrieben werden; ferner derselben Abnormität bei *Polytrichum alpinum* L., welche Verf. dem Eisernen Tor in der Hohen Tatra gefunden hat.

Dr. Hollós László: *Pöffetegeken termő új gombák* (Fungi novi in Gasteromycetibus habitantes). Annales historico-nat. musci nat. hungar. vol. IV. 1906, pars. II. p. 532—536.

Szerző ezen cikkében 9 új gombát ír le, melyet pöffeteg gombákon figyelt meg, nevezetesen:

Verf. beschreibt in diesem Artikel 9 neue Pilze, welche er auf Gasteromyceten wachsend beobachtet hat. Diese sind folgende:

Pleospora Montagnitis n. sp. (in receptaculo *Montagnitidis radiosi*, Hungaria pr. Izsák); *Pleospora Mycenastri* n. sp. (in endoperidio *Mycenastri Corii*, Hungaria, pr. Kecskemét); *Pleospora Secotii* n. sp. (in endoperidio *Sec. agaricoidis*, Hungaria, prope Kecskemét); *Phoma Mycenastri* n. sp. (in endoperidio *Mycen. Corii*; Hungaria, pr. Kecskemét); *Diplodina Geasteris* n. sp. (in stratu interno exoperidii *Geasteris nani*; Hungaria, prope Monor); *Diplodina Mycenastri* n. sp. (in endoperidio *Mycen. Corii*; Hung. prope Kecskemét); *Stagonospora Geasteris* n. sp. (in stratu interno exoperidii *Geasteris nani*, Hungaria, prope Monor); *Hendersonia Geasteris* n. sp. (in stratu interno exoperidii *Geasteris nani*; Hungaria, prope Monor); *Robillardia Geasteris* n. sp. (in stratu interno exoperidii *Geasteris ambigu* et *G. nani*; Hungaria, prope Nagy-Kőrös et Monor).

Tuzson János: A kleistogamia új esete. (Ein neuer Fall von Kleistogamie.)

Math. és term. értesítő. Vol. XXIV. fasc. 4. Budapest, 1906. 10 képpel (mit 10 Abbild.).

Részletes ismertetése a *Robinia Pseudacacia*-n észlelt kleistogamiának, melyről már folyóiratunk V. köt. 396—398. old. referáltunk.

Péterfi Márton: A mohok ökológiája. (A magyar orvosok és természetvizsgálók 1905. évi XXXIII. vándorgyűlésének munkálatai. Budapest 1906. — 222—226. old.)

Sz. az állandóan vízben élő u. n. «hydrophil-mohok» tagjait sorolja fel, röviden jellemezve külső és belső alakulásukat és szaporodási módjukat. Az egyedek vagy állóvizek színén úszók, vagy a gyéren fejlődött s csak rögzítésre szolgáló rhizoidak segítségével, rögzítettek. A védelem, táplálkozás (felszívó, átszajátító, vezető, átszelőztető rendsz.) és a szaporodás szolgálatában álló szöveti rendszereknek megfelelő anatómiai alkotásuk rövid, világostárgyalása után az ökológiai jellemek összefoglalását adja, a hydrophilus növényegyesületekben való tartozásukuk megemlítésével.

Thaisz Lajos: Borbás Vincze emlékezete. Növénytani Közlemények V. (1906). 3. füzet 71—74. old. (Arecképpel).

Quint József: Pótló adatok a Római fürdő Bacillaria-

Ausführliche Besprechung des auf Seite 396—398 des V. Jahrganges unseres Blattes referierten Falles der Kleistogamie bei *Robinia Pseudacacia*.

M. Péterfi: Die Oekologie der Moose. (Verhandl. der Wanderversamml. der ungarischen Aertzte u. Naturforscher im Jahre 1905. Budapest 1906. S. 222—226.)

Verf. zählt die Vertreter der beständig im Wasser lebenden s. g. «hydrophilen» Moose auf, indem er ihren äusseren und inneren Bau, sowie ihre Vermehrung kurz charakterisiert. Die Individuen schwimmen entweder auf der Oberfläche still stehender Gewässer, oder sie haften mit den spärlich entwickelten, nur zur Befestigung dienenden Rhizoiden an. Nach der kurzen u. übersichtlichen Beschreibung der anatomischen Struktur der dem Schutze, der Ernährung (Absorptions-, Assimilations-, Leitungs- und Durchlüftungs-System) und der Vermehrung dienenden Gewebssysteme, fasst er die ökologischen Charaktere zusammen und betont die Zugehörigkeit dieser Moose zur hydrophilen Pflanzengenossenschaft.

L. Thaisz: Erinnerung an V. Borbás. Beiblatt zu den «Növénytani Közlemények» V. 1906. Heft 3. p. 17—18.

Jos. Quint: Neue Beiträge zur Bacillarien-Flora des

flórájához. U. o. 74—86. old.
6 eredeti rajzzal.

Újak a:

Navicula quadrisinnata. *N. scoliopleuroides* *N. elliptica* Kc.
forma *elrugata*, *Cymatopleura budensis*. *Fragilaria Istvánfi* PANT.
var. *capitata*.

A felsorolt 43 fajjal a római
fürdő vizeiből megállapított
koramosztafajok száma 190-re
emelkedik.

Györffy István: Megjegy-
zések a *Polytrichum ohioense*
és *P. decipiens* faji önálló-
ságának ismeretéhez. U. o.
86—92. Két eredeti rajzzal.

A szerző összehasonlító le-
írások alakjában adja e két
faj különbségeit, melyek köny-
vebb megértésére szolgál a
szövegben közölt két rajz.
Szerző szerint a két faj nem
azonosítható, hanem mindkettő-
nek megvan a faji önállósága.
A RÖLL által a hazánkból
(Besineu a Szepeni havasokban
s a Tátráról) közölt *P. ohioense*
szerző szerint valószínűleg a
P. decipiens LIMPR.

Péterfi Márton: Adatok az
Oligotrichum incurvum ana-
tómiajához. U. o. 92—97. old.
7 eredeti rajzzal.

A szerző vizsgálatai szerint
a címbe megnevezett faj szá-
rában és toknyelében is ten-
gelyi helyzetű concentricus és
perileptomás nyaláb van, s
nemcsak homogen nyalábok,
mint LIMPRICHT állította.

Prodán Gyula: Egervidéki
népies növénynevek. U. o.
99. old.

Szabó Zoltán a Növt. Közl.
V. (1906) 108. oldalán egy ré-

Römer-Bades bei Budapest.
Ebenda p. 19.

Neu beschrieben:

Mit den in dieser Arbeit an-
geführten 43 Arten sind nun-
mehr aus den Wässern des
Römerbades 190 Diatomaceen
bekannt.

St. Györffy: Bemerkungen
über die spezifische Eigen-
art von *Polytrichum ohio-
ense* u. *P. decipiens*. Ebenda
p. 20.

Die Unterschiede zwischen
den beiden genannten Arten
werden in Form von Differen-
tial-Diagnosen dargelegt und
durch zwei Textfiguren ver-
anschaulicht. Nach dem Verf.
sind es zwei gut unterscheid-
bare Arten, doch bezweifelt der
Verf. die Richtigkeit der An-
gaben RÖLL's, der *P. ohioense* auf
dem Besineu in Siebenbürgen
und in der Tatra angibt, u.
vermutet, dass es sich hierbei
um *P. decipiens* LIMPR. handelt.

M. Péterfi: Daten zur Ana-
tomie von *Oligotrichum in-
curvum*. Ebenda p. 21.

Nach Untersuchungen des
Verf. besitzt die im Titel gen.
Art entgegen der Angabe LIM-
PRICHT's ein Leitbündel, wel-
ches ein der Wasserleitung
dienendes Hadrom und ein
plastische Stoffe führendes Lep-
tom erkennen lässt.

Jul. Prodán: Volkstümliche
Pflanzenamen in der Um-
gebung von Eger. Ebenda p. 99.

Zoltán v. Szabó erklärt in
den Növt. Közl. V. (1906) p.

gebbsi felszólalásának téves közlése miatt kijelenti, «hogy ő a *Knautián* ivari különválásának fölfedezését egy szóval sem tulajdonította magának, csak a tényt említette meg a tárgyhöz szólván».

SZABÓ e nyilatkozata következtében azon megjegyzésünk, mely a M. B. L. 1905. évf. 346. old. jelent meg s melyet felszólalásának a Növt. Közl. IV. 1905. 170. old. történt téves közlése provokált, természetesen tárgytalanná vált. (Szerk.)

Bernátsky S.: A Polygonatum-félék rendszertani anatómiája.

Növényt. Közl. V. (1906) 4. füzet, 111–124. old.

A *Majanthemum bifolium*, *Smilacina stellata*, *Polygonatum latifolium*, *officinale*, *multiflorum*, *verticillatum* és a *Streptopus amplexifolius* szárának, gyökértörzsének, levelének és gyökerének anatómiájára vonatkozó igen alapos dolgozat. Azon következtetéseket, melyekre a szerző jutott, azon általánosabb érdekességük miatt, melyre bátran igényt emelhetnek, kivonatban e helyen közöljük:

1. A *Polygonatum*-féléknek minden rendszertanilag élesen határolt faja, genusza vagy családja, anatómiailag is meghatározható.

2. Anatómiai meghatározásra egyetlen szerv (levél, szár, gyökértörzs, gyökér) a legtöbb esetben elegendő.

3. Az anat. szerkezet a természetes rendszertani helyze-

108 aus dem Anlasse einer irrthümlichen Reproduction einer von ihm gemachten Bemerkung, dass er die Entdeckung der Geschlechtsverteilung bei den *Knautien* niemals sich vindiciert, sondern gelegentlich einer Discussion nur einfach die Tatsache erwähnt habe.

Hierdurch wird auch unsere eben durch die unrichtige Reproduction seiner Worte (Növt. Közl. IV. 1905. p. 170 veranlasste Bemerkung in d. Ung. bot. Bl. 1905. p. 345 hinfällig. (Red).

A. Bernátsky: Systematische Anatomie der Polygonateen.

Növt. Közl. V. (1906), Heft 4, p. 23–29.

Eine sehr gründliche Arbeit über die Anatomie des Stengels, Blattes, Rhizoms u. d. Wurzel von *Majanthemum bifolium*, *Smilacina stellata*, *Polygonatum latifolium*, *officinale*, *multiflorum*, *verticillatum* und *Streptopus amplexifolius*. Die vom Verf. gewonnenen Schlüsse mögen des allgemeineren Interesses wegen, welches sie verdienen, im Auszuge auch hier mitgeteilt werden.

1. Jede systematisch scharf begrenzte Art, Gattung oder Familie (der Polygonateen) lässt sich auch anatomisch bestimmen.

2. Zur anat. Bestimmung genügt in den meisten Fällen ein einziges Organ (Blatt, Stengel, Rhizom oder Wurzel).

3. Der anat. Bau lässt auch auf die Stellung im natürlichen

tet is visszatükrözi, úgy hogy phylogenetikai következtetésekre alkalmas, erre vonatkozólag azonban ajánlatos a növény összes szerveit megvizsgálni.

4. Az anatómiai szerkezet a rendszertani jellemvonások mellett a növény és egyes szerveinek morphologiai mivoltát és élettani sajátságait is visszatükrözi, mivel azonban a rendszertani, alaktani és élettani jellemvonások nem mindig fődik egymást, azért az anat. jellemvonásokat minden egyes szempontból külön-külön kell mérlegelni.

5. Rendszertani következtésekre egyetlen vagy csak egy-két szövetrendszernek kriterium gyanánt való felállítása elégtelen. Az összehasonlítás körébe kell vonni az összes szövetrendszereket és éppen azért kívánatos, hogy egészséges és ép anyagot használjunk.

Mind e tételek ellen annál kevésbbé lehet kifogást emelni, mert helyességük bizonyítékait megtaláljuk a szerző munkájában. Oly irányban kidolgozott monografiai tanulmányok, mint a milyent szerző nyújt az előtünk fekvőben, a rendszer kiépítésénél igen nagy fontosságúak. Az eredmények általánosításában józanul megvont határ pedig éppen az induktív következtetés követelménye.

Péterfi Márton: A tőzegmohák ökológiája.

U. o. 124—135. 9 eredeti rajzzal.

System schliessen und ist deshalb auch für phylogenetische Schlussfolgerungen zu verwerthen, doch ist für diesen Zweck die Berücksichtigung sämtlicher Organe der Pflanze zu empfehlen.

4. Im anat. Bau kommt ausser den system. Merkmalen auch die morphol. Eigenart, sowie die physiolog. Bedeutung der Pflanze u. ihrer Organe zum Ausdruck. Da sich aber die systematischen, morphologischen und physiologischen Merkmale nicht immer decken, so ist es geboten, die anat. Daten von jedem Standpunkte aus je für sich zu beurteilen.

5. Um system. Schlussfolgerungen zu ziehen, genügt es durchaus nicht, sich auf ein einziges oder auf ein-zwei Gewebssysteme als Kriterium zu berufen. Es ist vielmehr notwendig, sämtliche Gewebssysteme zu berücksichtigen u. eben deshalb ist es wünschenswert, nur gesundes, durchaus unbeschädigtes Material bearbeiten.

Alle diese Sätze sind umso mehr einwandfrei, als der Verf. in seiner Arbeit auch die Beweise ihrer Richtigkeit erbringt. Monographische Arbeiten, wie sie der Verf. in vorliegender bietet, sind für die Systematik von grosser Wichtigkeit. Die Einschränkung der Verallgemeinerung der gewonnenen Schlüsse ist aber ein Gebot einer inductiven Schlussfolgerung.

M. Péterfi: Oekologie der Torfmoose.

Ebenda p. 29—30. Mit 9 Orig. Abbildungen.

Szerző a hazai *Sphagnum*-fajok alakjait ökológiai szempontból három csoportba, u. m. a hydrophil-, hygrophil- s xerophil-csoportba sorozza, az egyes csoportok alaktani s anatómiai különbségeit behatóan tárgyalja s a szöveg közé nyomott ábrákkal magyarázza.

Györffy István: A Pterygoneurum cavifolium anat. szerkezete, élettani viszonyaira való tekintettel.

U. o. 135—145. old. 10 ered. rajzzal.

A czímben nevezett faj leveleinek, toknyelének s tokjának anat. viszonyainak részletes leírása.

Simonkai Lajos: Éghajlati növényváltozatok.

U. o. 146—148. old. 2 eredeti rajzzal.

E cikkben néhány a növénynek időjárás okozta alakváltozását tárgyalja. A *Tilia cordata*-n a fagy, a *T. morifolia* SIMK. (49. rajz) elváltozást idézi elő, rezgő nyárfán pedig feltűnő nagylevelű hajtásokat eredményez. A *Rhamnus Frangula* L. var. *undulata* M. DIETZ exsicc. (1880.) alakot (50. rajz), mely Selmeczbánya vidékéről származik, s az odaváló erd. akadémia kertjéből került más (p. o. a wieni s a breslaui) botan. kertekbe. Ezt az alakot a szerző azonban nem időjárás okozta elváltozásnak, hanem «a fajok változékonysági ösztöne által kialakult fajváltozatnak» tartja. Végül felemlíti a *Nuphar sericeum* var. *erectum* fajválto-

Verf. gruppiert die in Ungarn bisher aufgefundenen Formen der *Sphagnum*-Arten in ökologischer Beziehung in hydrophile, hygrophile und xerophile; die morpholog. und anatomischen Unterschiede dieser drei Kategorien werden eingehender besprochen und mit den beigegebenen Textfiguren erläutert.

J. Györffy: Der anatomische Bau von Pterygoneurum cavifolium, mit Berücksichtigung der physiol. Verhältnisse.

Ebenda p. 31—32. Mit 10 Orig. Abbildungen.

Behandelt eingehend die anat. Verh. des Blattes, Stengels, der Seta und der Kapsel der im Titel genannten Art.

L. Simonkai: Klimatische Pflanzenvariationen.

Ebenda p. 33. Mit 2 Orig. Abbildungen.

Behandelt durch meteorologische Einflüsse bei einigen Pflanzen hervorgebrachte Formänderungen. Bei *Tilia cordata* bringt Frosteinwirkung die Form *T. morifolia* SIMK. (Abbild. 49) hervor, bei der Zitterpappel aber auffallend grossblättrige Triebe. *Rhamnus Frangula* L. var. *undulata* M. DIETZ exsicc. (1880) (Abbild. 50) stammt aus der Umgebung von Selmeczbánya und dürfte aus dem Garten der dortigen Forstakademie in andere (z. B. in den Wiener u. Breslauer) bot. Gärten gelangt sein. Verf. glaubt, dass diese Form nicht eine durch meteorolog. Einflüsse, sondern «in Folge Abänderungstriebes der Arten entstandene»

zatát Szakál-ról (Biharmegye), melyet apró, nem úszó, hanem felálló levelei jellemeznek.

Tuzson János: A *Potentilla reptans* L. forma *aurantiaca* Knaf előfordulása Magyarországon.

U. o. 149—150. old.

L. M. B. L. V. 394. old.

Mágocsy-Dietz Sándor: *Secale stachyrrhizon* Sándor.

U. o. 197—98. old.

A budapesti egyetemi botan. kert herbariumában e néven szerepel a rozsnak egy a budai Svábhegyen termett példája, melynek kalásza a földet érte s magjai ott kicsiráztak.

Varietät sei. Schliesslich wird eine Var. *erectum* von *Nuphar sericeum* von Szakál (Com. Bihar) erwähnt, welche sich durch kleinere, nicht schwimmende, sondern aufrecht stehende Blätter unterscheidet.

Joh. Tuzson: *Potentilla reptans* L. forma *aurantiaca* Knaf in Ungarn.

Ebenda p. 33.

Vgl. Ung. Bot. Bl. V. p. 394.

A. Mágocsy-Dietz: *Secale stachyrrhizon* Sándor.

Növ. Közl. V. (1906) Heft 3, p. 97—98.

Unter diesem Namen befindet sich im Herbar des bot. Gartens der budapester Universität ein Roggenexemplar vom Schwabenberge bei Budapest, dessen Aehre auf den Erdboden zu liegen kam und dessen Samen gekeimt haben.

D.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botan. Arbeiten.

Pax F. Beiträge zur fossilen Flora der Karpathen Engler's Botan. Jahrb. 38. Band (1906) III. Helt p. 272 - 321. Mit 2 Tafeln.

PAX F.-nak a hazánk botanikai kikutatása körül oly nagy érdemeket szerzett breslauer tanárnak fenti ezim alatt ismét megjelent egy hazánk flórájának történetére igen fontos közleménye, melynek első fejezete a feleki palásszémek ásatag flóráját, a második fejezete a felső Vág völgy tufalagerakódásainak növényi záradékait tárgyalja, a harmadik a negyedik pedig egy új erdélyi ásatag fenőinek, a *Pinus transsylvanica* PAX-nak s a *Palmorylon*

A. a. o. ist abermals ein wertvoller Beitrag zur Geschichte der Flora unseres Landes aus der Feder des um die Erforschung der ungarischen Flora so verdienten breslauer Professors F. PAX erschienen.

Der erste Teil behandelt die fossile Flora der Schieferkohle von Felek, der zweite jene der Tuffablagerungen des oberen Waagtales, der dritte u. vierte endlich enthält die Beschreibung einer neuen fossilen Kiefer, *Pinus transsylvanica* PAX

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1907

Band/Volume: [6](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Hazai botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ungarische botan. Arbeiten. 86-96](#)